

Ilze Aleksūne,

LU Bibliotēka

Cīņas sports Latvijas Universitātē

Par latviešu studentu cīņas sporta aktivitāšu pirmsākumiem var uzskatīt 1922. gadu, kad tika nodibināta Akadēmiskā sporta biedrība. Vienas no pirmajām sacensībām cīņas sportā tika rīkotas smagatlētikā kopumā, atsevišķi uzsvars tika paredzēts arī boksam un grieķu – romiešu cīņas pratējiem. Zīmīgi, ka Latvijas meistara titula izcīņu organizēja tieši Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskā sporta biedrība.

Pirmskara LU studentu vidū tika popularizēti dažādi cīņas veidi, sākot ar jau pieminēto boksu un grieķu – romiešu cīņu, turpinot ar keču – cīņu bez noteikumiem, kā arī japāņu džūdžitsu.

Cīņas sports sāka uzņemt apgriezienus neilgi pirms piecdesmitajiem gadiem – no 1948. līdz 1950. gadam Latvijas Valsts universitātē (LVU) aktualizējās arī brīvās un klasiskās cīņas, bet atzītāka kļuva sambo cīņa. Toties vēlāk – 1953. gadā cīņas sportu iekļāva Latvijas augstskolu sporta spēlēs.

Septiņdesmitie gadi atzīmējami kā studentu pasivitātes laiks, lai gan tad Latvijā sambo sāk pievērsties arī sievietes. Paralēli pamazām pieaug džudo popularitāte. Toties otro atmodu LVU cīņas sportā var vērot kopš 1982. gada – LVU komanda sacensībās vienmēr iekļūst starp labākajiem.

1991. gadā Latvijā tiek aktualizēta sieviešu cīņa, kurai 1992. gadā norisinājās pirmās oficiālās Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas (LSPA) atklātās meistarsacīkstes, kas sākotnēji tika dēvētas par brīvo cīņu sievietēm.

“Cīņa prasa ne tikai spēku, bet arī veiklību, šahista domāšanu. [...] Cīņa ar to atšķiras, ka nevienu brīdi tu nevari atslābt, jo jādomā gājiens uz priekšu, jāparedz katra pretinieka kustība.” (Imants Klintsons par cīņas sportu).

1920.-1944. gadi

1922. gadā nodibināta Akadēmiskā sporta biedrība - latviešu studentu cīņas sporta aktivitāšu pirmsākums. 1923. gadā notiek Latvijas meistarsacīkstes smagatlētikā, programmā - angļu bokss un grieķu - romiešu cīņa. Pirmajās sacensībās iekļāva vairākus sporta veidus, t.sk. arī cīņas sportu - boksu un grieķu - romiešu cīņu. LU Akadēmiskajai sporta biedrībai bija tas gods organizēt Latvijas meistara titula cīņu. Par šo godu parūpējās tā laika izcilākais latviešu cīkstonis Jānis Polis.

Biedrības Strādnieku sports un sargs cīkstoņi 1926. gada čempionātā.

1945.-1990. gadi

1953. gadā cīņas sports tiek iekļauts Latvijas augstskolu sporta spēlēs. Savukārt 1955. gads ir **grieķu - romiešu** cīņas atdzimšanas laiks LVU. Par to liecina vairākas uzvaras turpmākajos gados - 1956. gadā LVU komandai 2. vieta 12. Rīgas meistarsacīkstēs. 1956./57. LVU komandai 2. vieta I Latvijas PSR studentu spartakiādē, 1957./58. LVU komandai 3. vieta Latvijas augstskolu spartakiādē.

1968. gadā **sambo** cīņas pārstāvji iegūst sporta meistara nosaukumu un 1. vietu Baltijas kausa izcīņā, 1975. gadā LVU audzēknis izcīnā uzvaru un iegūst balvu par labāko tehniski taktisko sagatavotību LPSR meistarsacīkstēs junioriem. Neskatoties uz spraigo uzrāvienu, 1979. gadā apsīkst darbs pie cīņu sekcijas.

Imants Klintsons 1971. gadā pēc PSRS čempiona titula saņemšanas.

LVU cīņas sporta otrā atmoda sākas 1982./83. gadā, kad **Imants Klintsons** sāk vadīt meistarības grupu brīvajā cīņā. Paralēli Imants Klintsons laikā no 1982. līdz 1998. gadam LU darbojas kā vecākais pasniedzējs, 10 gadus ir Latvijas izlases cīņas komandas kapteinis, 5 gadus vada Grieķu-romiešu federāciju un Latvijas cīņas asociāciju, vēlāk arī sieviešu cīņas sportu.

*Imants Klintsons.
Foto:<https://cinas-sports.webnode.lv/musdienas/>*

Imants Klintsons kopā ar vienu no Latvijas labākajiem cīnītājpuišiem, 1993. gads.

I.Klintsona vadībā pāris gadu laikā kopš 1987. gada LVU komanda vienmēr iekļūst starp trīs labākajām komandām. Cīņas sporta aktualitāte atsāk uzņemt apgriezienus pēc aizvadītajiem iepriekšējiem darba apsūkuma gadiem.

1991.-2018. gadi

1991. gadā cīņas sportā aktualizējas **sieviešu cīņa** un jau 1992. gadā notiek pirmās oficiālās sacensības – Latvijas Sporta Pedagoģijas Akadēmijas atklātās meistarsacīkstes sieviešu cīņā. 1992./93. gados iezīmējas cīņas sekcijas darbības galvenais uzdevums - jauno cīņas speciālistu - treneru sagatavošana. Par to rūpējas arī **Arturs Skarulis** (1936-2015) - ilggadējs LU cīņas sporta treneris, kura pavadībā iegūtas godalgotas vietas, apbalvots Latvijas čempionātos ar labākā trenera godalgām.

17. Latvijas Universiādes sacensības brīvajā cīņā. LU komandas treneris Artūrs Skarulis pēta saņemto diplomu, 2007. gads

Viens no redzamākajiem panākumiem pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas ir 1993. gadā iegūtā 1. vieta Pasaules latviešu sporta spēlēs Valmierā. Kopumā neatkarības gadi LU sportā ir bagāti ar daudz jaunām vēsmām un pārsteigumiem. Par to liecina tas, ka LU cīkstoņi intensīvi piedalās gan Latvijas meistarsacīkstēs, gan citās valsts mēroga sacensībās.

17. Latvijas Universiādes sacensības brīvajā cīņā, 2007. gads. No labās puses Edijs Biļķins (LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte) un Pēteris Russkis (LU Vēstures un filozofijas fakultāte).

2016. gadā 32. SELL studentu sporta spēles Somijā bija veiksmīgas diviem LU pārstāvjiem. **Filips Mikuckis izcīnīja 2. vietu džudo** sacensībās,

Diāna Timermane ieguva 4. vietu **spēka trīscīņā**.

32. SELL studentu sporta spēles Somijā, 2016. gads. No kreisās puses Filips Mikuckis (LU Ekonomikas un vadības fakultāte).

2017. gadā Koimbrā (Portugāle) Eiropas studentu čempionātā LU pārstāvis **Dāvis Dūda** (LU Humanitāro zinātņu fakultāte) izcīna 3. vietu **džudo**.

(D. Dūda pirmais no labās puses)

Dāvis Dūda Eiropas studentu čempionātā Koimbrā, 2017. gads

2018. gadā 34. Baltijas jūras valstu studentu sporta spēlēs (SELL) Igaunijā LU pārstāvjiem Dāvim Dūdam 1. vieta, Filipam Mikuckim 3. vieta **džudo** sacensībās. **Brīvajā cīņā** svaru kategorijā 97 kg SELL spēļu čempiona titulu ieguva LU JF maģistrants **Rolands Kikors**.

No kreisās puses Dāvis Dūda.

Vidū Rolands Kikors (LU Juridiskā fakultāte)

34. Baltijas jūras valstu studentu sporta spēles Igaunijā, 2018. gads

Izmantotie informācijas avoti

1. Baumanis E. Jauni LPSR čempioni klasiskajā cīņā / E. Baumanis // Padomju Jaunatne. - Nr. 70 (1954, 7.apr.), 4.lpp.
2. Čika, Vilis. Latvijas sporta vēsture : 1918-1944 / Vilis Čika un Gunārs Gubiņš. [Vašingtona] : Amerikas latviešu apvienības fiziskās audzināšanas un sporta birojs, 1970 381, [2] lpp. : il.
3. Imants Klinstons (2018. gada 5. oktobrī). Ielādēts 2018. gada 20. novembrī no <https://cinas-sports.webnode.lv/latvija/#&gid=1&pid=4>
4. Imants Klinstons (2018. gada 5. oktobrī). Ielādēts 2018. gada 20. novembrī no <https://cinas-sports.webnode.lv/musdienas/>

5. Latvijas sporta lepnums 100 : personības, notikumi, procesi / redakcijas kolēģija: Agra Brūne, Andris Dzenis, Uldis Grāvītis [un vēl 6 redaktori] ; redaktors un sastādītājs Guntis Keisels ; dizains: Edgars Švanks ; literārā redaktore Sarmīte Medne ; tulkojums angļu valodā: Kārlis Streips ; autoru kolektīvs: Arta Andersone, Mariss Andersons, Rita Apine, Dainis Āzens, Dainis Caune [un vēl 22 autori] ; recenzenti: Dr.paed. Juris Grants un Dr.paed. Jānis Žīdens ; foto: Juris Bērziņš-Soms, Dainis Burkovskis, F. Cielava [un vēl 26 fotogrāfi]. Rīga : Latvijas Sporta muzejs, [2018] 480 lpp. : faksimili, ilustrācijas, portreti, tabulas. ISBN 9789934196638.
6. Latvijas sporta vēsture / Ē. Kehris ... [u.c.] ; I. Foranda red. Rīga : [Latvijas Izglītības fonds], 1994. 330,[1] lpp. : il.
7. Personības Latvijas Universitātes sportā / J. Melbārža red. ; Latvijas Universitātes Sporta klubs "Universitātes sports" Rīga : Latvijas Universitāte, 2004. 261 lpp. : il. ISBN 9984725766.
8. Sporta izglītība Latvijas Universitātē / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības centrs ; [autoru kolektīvs: R. Ansone ... [u.c.]]. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009 263 lpp. : il. ISBN 9789984450681.
9. Sports Latvijas Universitātē : vēsturiski informatīvs materiāls / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības katedra ; [aut.kol.: R. Ansone ... [u.c.]]. Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. 330 lpp. : il. ISBN 9984516083.
10. Tautu piektā // Zvaigzne. - Nr. 17 (1971, 5.sept.).
11. Zvirgzdiņa K. Tūkstošiem skatītāju, latvietis un turks — baigais troksnis / K. Zvirgzdiņa // Latvijas Jaunatne. - Nr. 109 (1993, 21.maijs), 3.lpp.